

Biologit siunnersuinerisa eqikkarneqarnera

30. juni 06

20.00 - 11

Kalaallit Nunaanni aalisakkat pingaarnert pillugit biologit 2007-imut innersuussutaat.

Aalisakkat pingaarnert pillugit 2007-imi biologinit innersuussutigineqartut matumuuna saqqummiunneqarput. Siunnersuutit ICES-p aamma NAFO-p ataatsimiittarnert kingullertni oqaasertalersorneqarput, ataatsimiittarnertnilu taakkunani Pinngortitaleriffik paasissutissarpaassuarnik aalisarnermut biologillu misissuineranneersunik imaqartunik saqqummiussaqqarpoq.

Kalaallit Nunaanni aalisakkat pingaarnert pillugit biologinit siunnersuutit ataatsimut isigalugit siornarnit allannguuteqarpallaanngillat, Irmingerhavimi **suluppaakkat ikerin-narsiortut** eqqaasangikkaanni 2007-imi aalisarneqassanngitsutut ICES-imit siunnersuutigineqarsimasut. 2005-imi pisat katillutik 74.000 tonsiupput, taavalu 2005-imi 2006-imilu pisarineqarsinnaasutut innersuussutigineqarsimasut 41.000 tonsiullutik.

Kingumut **saarullinnut** tunngatillugu aalisarneqalerumaarsinnaasussat aammalu peqassuseq eqqarsaatigalugu ataatsimoorlutik tonsinngorlutik amerlassusiat annertuumik qaffariarsimattinnagit aalisarneqannginnissaat siunnersuutigineqarpoq. Misissuinerit takutippaat 2003-imi suaat tukersimasut amerlaqalutik Tunumut Kitaanullu nalliussimasut. 2003-imi tukersimasut 1984-imi tukersimasutuut amerlassuseqassanngatinnearput, malugeqquneqarporli pissutsit qassiit 1980-ikkunni pissusiusuniit allaassuteqarmata:

- a. 2003-imi tukertut Tunumiinnerupput taamaammallu 1980-ikkut naajartornerannisut annertutigisumik Kitaata sineriaani pisamatigisoqarnissaa ilimagineqarsinnaanngilaq.

b. Ikkannersuarni imaq aatsaat taama kissartigilerpoq kiisalu 1980-ikkunniit saarulliit uumaniarfiginnerujussuunerat paasineqarsimavoq. Uumaniarfigissusia pissutigalugu Kitaani ikkannersuarni saarulliit suffisaleqqissinnaanissaat ilimanaateqarnerulerpoq – soorlu 1960-ikkunnisut. 2003-imi tukertut siusinnerpaamik 2008-imi suffisalernissaat ilimagineqarpoq.

ICES-ip kaammattuutigaa saarulliit avataaniittut kangerlunniittullu amerliartoqqilernissaat anguniarlugu pilersarusiortoqartariaqartoq taamaaliornikkut ukiuni tulliuuttuni amerlanaarlutik pinngoralerumaartut iluaqutigineqarsinnaalerniassammata kiisalu kangerlunni suffisartut illersorneqarsinnaaniassammata.

Siunnersuineq ima eqikkarneqarsinnaavoq:

Irmingerhavimi suluppaakkat ikerinnarsiortut:

Tamaani suluppaagaqassuseq assorsuaq aarlerinaateqartut ICES-imit nalilerneqarpoq, taamaattumillu 2007-imi aalisarneqannginnissaat kaammattuutigineqarluni. 2004, 2005 kiisalu 2006-imut pisassatut siunnersuutit 120.000, 41.000 kiisalu 41.000 tonsiusarsimapput. Piarineqartartut ikiliartuinnarnerat, misissuinerne paasisat naapertorlugit ikilisimanagerat kiisalu aalisariutit pisassanik tamakkiisinnaasimanginnerat ICES-ip aarleqquteqarneranut pissutaapput. Suluppaakkat aamma kigaatsuararsuarmik alliartortarput, taamaammallu suluppaakkanik tamaani aalisarnerup isasuissinnaanera ICES-imit aarleqqutigineqarpoq.

2005-imi pisat katillutik 73.700 tonsiusimapput nunallu 11-t aalisarnermi peqataapput. Island Ruslandilu aalisarnerpaajupput 50.000 tonsillu missaanni pisaqarsimallutik. 2005-imi Kalaallit Nunaanneersut pisaat 1.431 tonsiupput, taavalu EU aammalu Norge tullerinneri malillugit 15.000 tons aamma 4.500 tonsinik pisaqarsimallutik.

Kitaani Tunumilu saarulliit:

2007-imi **saarulliit** pinngorartut annertuumik amerlitinnagit ataatsimoorlutillu amerlitinnagit aalisarneqannginnissaat aammaarluni siunnersuutigeqqinneqarpoq. Misissuinerit takutippaat 2003-imi suaat tuckerartut amerlaqalutik Tunumut Kitaanullu nalliussimasut. 2003-imi pinngortut 1984-imi pinngortutulli amerlassuseqassanganneqarput, malugeqquneqarporli pissutsit qassiit 1980-imi pissusiusuniit allaassuteqarmata: 2003-imi pinngortut Tunumiinnerupput, ikkannersuarni imaq aatsaat taama kissartigaaq taamalu 1980-ikkunniit

saarullit uumaniarfiginnerujussuunerat paasineqarsimavoq. 2003-imi pinngortut siusinnerpaamik 2008-imi suffisalernissaat ilimagineqarpoq. 2003-imi pinngortut 2006-imi 40 cm missaanniipput 2007-imilu 47 cm missaanniissallutik.

ICES-ip kaammattuutigaa saarullit avataaniittut kangerlunniittullu amerliartoqqilernissaat anguniarlugu pilersaarusiortoqartariaqartoq taamaaliornikkut ukiuni tulliuttuni amerlanaarlutik pinngoralerumaartussat iluaqutigineqarsinnaalerniassammata kiisalu kangerlunni suffisartut mianerineqarniassammata.

2005-imi Kalaallit Nunaata kitaani saarullit 6.000 tonsit missaat pisarineqarsimapput. Tunup avataani pisarineqartartut suli ikittuarsinnarput (1.000 tonsinit ikinnerit).

Tunami, Islandimi kiisalu Jan Mayenimi ammassaat:

Tunami, Island kiisalu Jan Mayenimi ammassaat ataatsimoorussat amerlassusii allanngoraqaat. 1993-2003-imi pisat agguaqatigiissillugit ukiumut 1 mill. tons missaanniittarput. 2004-miilli aalisarnejq unitsinneqarsimavoq ammassaammi biologit misissuisarneranni imaluunniit tunisassiortunit nassaarineqarsinnaaneq ajorsimammata.

Tunami, Islandimi kiisalu Savalimmiuni avataani qalerallit:

Tunami, Islandimi Savalimmiunilu qalerallit pillugt ICES-ip siunnersuutigaa 2007-imi pisat katillugit 15.000 tonsit qaangertariaqanngikkaluarai. 2005-imi pisat 24.000 tonsiupput (Kalaallit Nunaat: 10.000 tons, Island: 13.000 tons, Savalimmiut: 800 tons). TAC (pisat amerlanerpaaffissaat) siunnersuutigineqartoq siornarniit allannguuteqanngilaq, ukioq mannaluu ICES-ip aammaarluni erseqqissarpaa Kalaallit Nunaat, Island Savalimmiullu aqutsinermut ataatsimut pilersaarusiortinnagit qalerallit taakku akisusaassusilimmik piujuartitsinermillu tunngaveqartumik nunat tamalaat akornanni isumaqatigiissutit malillugit ingerlanneqanngimmata.

Kitaata/Canadap avataanni qalerallit:

Kitaata avataata qaleralii Kalaallit Nunaata Canadallu ataatsimoorussaraat. Aalisarnejq Davis Strædemi qangali aalisarfiusarsimasuni pisarpoq kiisalu Baffinbugtip ilaani nutaamik aalisarfiulersumi (2001-imi aallartittumik).

Davis Strædemi NAFO-p 2007-imi TAC-ip allanngorani 11.000 tonsiunnarnissaa siunnersuutigaa. 2005-imi pisat 11.624 tons-iusimapput (taakkunanga 5.758 tonsit Kalaallit Nunaata imartaani). *Baffinbugtimi* NAFO-p 2007-imi TAC-ip allanngorani 13.000 tonsiunnarnissaa siunnersuutigaa. 2005-imi pisat 8.250 tonsiusimapput. Ukioq mannanut pisassatut siunnersuutigineqartut 8.000 tonsiupput. Biologit misissuisarneri aallaavigalugit 2006-imi pisassatut siunnersuutit 13.000 tons-inut qaffanneqarput.

Sinerissami qanittumi qalerallit:

Namminersornerullutik Oqartussanit qinnuigineqarluni NAFO ukiunut marlunnut atuuttussamik sinerissami qalerallinniarneq pillugu siunnersuuteqartarpoq. 2007 aamma 08-mut siunnersuut siornarniit allannguuteqanngilaq. Tassalu NAFO-p Uummannami pisat 5.000 tons sinnerneqartariaqanngitsut siunnersuutigaa. Aammattaaq Qeqertarsuup Tunuani aalisarnerup 2007-08-imi annerulinnginnissaa siunnersuutigaa. Aalisarnermit paasissutissat amigaatigineqarnerat kiisalu biologit misissuisimanninnerat pissutigalugit Upernavimmi pisassat pillugit siunnersuuteqartoqarsinnaanngilaq.

2005-imi sinerissami qalerallittat katillutik 23.000 tonsiupput (Qeqertarsuup Tunua: 12.500 tons, Uummannaq; 4.900 tons, Upernavik; 4.8000 tons). Qaleraleqarfiit aalisarsinnaanermut akuersissummik tunniussisarluni, ukiumulli aalajangersimasumik pisassiinertaqanngitsumik, aqunneqarput. Sinerissami qaleraleqarfiit pingasuusut taakku immikkut pisassiissuteqarfigisarlugit aqunneqarnissaat NAFO-mit naleqquttut suli isumaqarfigineqarpoq.

Kitaani Tunumilu aalisakkat allat:

Kitaani aalisakkat allat (oquuttat, qeeqqat, tarraleqisaat, imminnguit, kapisillit kiisalu avataani immap naqqata suluppaagai) pillugit siunnersuineq suli tassaavoq taakku 2007-08-imi aalisarneqassanngitsut. Aalisakkat taakku suli amerleriarsimannigillat. Malugeqquneqarporli oquutaaqqat qeeraaqqallu ukiut kingulliit amerlatsissimaqimmata. Taama amerliartornerat siunissami ikkannersuarni tamakkoqaqqilersinnaaneranik neriulersitsipput.

Barentshavimi saarullit:

Kalaallit Barentshavimi saarullinniarnert Kalaallit Nunaata, Norgep aammalu Ruslandip akornanni pisassat pillugit isumaqatigiissut tunngavigalugu pisarpoq. Barentshavimi saarullit pillugit ICES-ip siunnersuutigaa 2007-imi 309.000 tonsiutinneqassasoq. 2006-imut siunnersuut 471.000 tonsiusimavoq. 2005-imi tamaani pisat katillutik 641.000 tonsiusimapput, taakkunannga kalaallit 8.200 tonsinik pisaqarsimapput.

Paasissutissanik sukumiinerusunik pissarserusuttoqarpat soorunami ICES ikiuussinnaavoq. Pisortatigoortumik siunnersuutit ICES-p (www.ices.dk) aammalu NAFO-p (www.nafo.int) nittartagaanni nassaarineqarsinnaapput.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Klaus Nygaard